

Til Naturstyrelsen
bioskov@nst.dk

Nationalparkernes bemærkninger til forslag til yderligere udpegning af urørt skov og reviderede retningslinjer for forvaltning af urørt skov på statens arealer (styrelsens j.nr. 21/14244).

Danmarks fem nationalparker afgiver hermed fælles, koordinerede bemærkninger til udkast til yderligere udpegning af urørt skov og retningslinjerne herfor.

Udpegningerne rammer meget forskelligt hen over landet. For nationalparkernes vedkommende vedrører det supplerende forslag især statsskove i Nord- og Midtsjælland. Med forslaget bliver slutresultatet f.eks., at stort set al statsskov i Nationalpark Kongernes Nordsjælland bliver urørt, svarende til omkring halvdelen af det totale areal i nationalparken. Omvendt foreslås der kun få, små og fragmenterede udpegninger i Nationalpark Thy, hvor flere af udpegningerne er under 1 ha.

Mere skov til natur

Nationalparkfondene er positive over for, at et flertal af Folketingets partier har besluttet, at endnu større arealer i statsskovene skal udpeges som urørt skov med det formål at styrke biodiversiteten ved at ophøre med kommerciel drift. Udpegningerne til urørt skov vil i høj grad kunne bidrage til at indfri flere af nationalparkernes formål, jf. nationalparklovens § 1:

- skabe og sikre større sammenhængende naturområder og landskaber af national og international betydning
- bevare og styrke naturens kvalitet og mangfoldighed
- sikre kontinuitet og muligheder for fri dynamik i naturen

Udpegningerne til urørt skov vil endvidere hjælpe med at indfri flere mål fastsat i bekendtgørelserne for hver enkelt nationalpark, afhængigt af, hvor meget der udpeges til urørt skov i de enkelte nationalparker. I den sammenhæng bør mulighederne for at binde flere foreslåede små og fragmenterede udpegninger, f.eks. i Nationalpark Thy, undersøges nærmere for dermed at skabe større robusthed, herunder om det kan ske via skovlysninger, vådområder, mindre søer og flere bevoksninger med ældre hjemmehørende træarter.

Der er generelt et stort behov for at genskabe naturlige økosystemer i skovene og for at understøtte naturlige processer og levesteder til gavn for en lang række arter, der har været og er pressede af den hidtidige skovdrift. Mange af vores hjemmehørende vilde plante- og dyrearter har skovene som levested og er blevet "rødlistet" som truede, og Danmark har i de senere år måttet rapportere til EU, at vores skove naturmæssigt set var i "stærk ugunstig tilstand".

Om den fremtidige forvaltning af de urørte skovarealer

Nationalparkerne har noteret sig, at definitionen "urørt skov" er nuanceret til "urørt fra kommerciel drift". Retningslinjerne for forvaltning af urørt skov åbner for en bred indsats, der skal understøtte en dynamisk udvikling af de pågældende skovarealer, f.eks. genopretning af naturlig hydrologi, skovgræsning, indsats for særlige beskyttelseskrævende arter, indsats mod ikke-hjemmehørende arter og indsatser af hensyn til kulturminde og friluftsliv. Det er i nationalparkernes optik positivt, da det er helt afgørende, at der fortsat er fokus på en aktiv indsats for både at genoprette og bevare såvel natur- som kulturværdier.

Skovenes aktuelle tilstand er generelt resultatet af op til 300 års skovdrift med stigende intensitet, brug af ikke-hjemmehørende arter og stigende ensartethed. Der er i de seneste årtier i varierende omfang sket en opblødning i denne brug af skovene, men uden en yderligere indsats vil det tage rigtig lang tid, inden der kan opnås mærkbare gevinster for biodiversiteten.

Efterlades vores nuværende skove urørte i bogstavelig forstand, vil de formentlig i løbet af få år blive endnu mørkere som følge af ensaldrende bevoksninger og opvækst, og der kan være en risiko for at tilbageværende levesteder og dermed arter kan gå tabt.

Retningslinjerne for forvaltning af urørt skov opererer med, at forskellige former for aktiv udtagning af træ/lysåbning af skov helt overvejende skal ske i en overgangsperiode.

Nationalparkerne må understrege nødvendigheden af og behovet for, at der også ud over overgangsperioden bør kunne gennemføres biodiversitetsfremmende indsatser som afbrænding, strukturhugst, lysstilling o.lign., f.eks. i skove, hvor der ikke igangsættes skovgræsning og hvor skoven ikke kan betragtes som "selvforvaltende".

Nationalparkfondene ligger i mange tilfælde inde med stor viden om specifikke artsforekomster og bidrager gerne med denne viden i eventuelle samarbejder.

Øvrige statsskove i nationalparkerne må ikke lades i stikken

Selvom der med forslaget opnås et større areal med urørt skov, som har hensynet til biodiversitet som det primære, er der stadig betragtelige statsskovarealer i de danske nationalparker, som ikke er udpeget som urørt skov. Selvom der fortsat måtte være forstlig drift, skal der også her tages udstrakt hensyn til og gøres en aktiv indsats for at styrke biodiversiteten for dermed at sikre sig, at der arbejdes for at indfri nationalparkernes formål og målsætninger.

Urørt privatejede skove bør understøttes

Mange private skove rummer store naturværdier, hvor en tilsvarende indsats i retning af urørt skov vil være af stor værdi. Det gælder også i flere nationalparker. Nationalparkfondene skal på den baggrund opfordre Naturstyrelsen til at arbejde for at styrke incitamenterne for private skovejere til at bevare og styrke biodiversiteten, især på arealer med høj naturværdi, f.eks. ved udlæg af urørt skov. Erfaringerne er således, at private lodsejere i vid udstrækning har fravalgt de gældende ordninger.

Geologi og landskab skal også kunne tilgodeses

Landskab og geologiske værdier nævnes kun sporadisk i det foreliggende udkast til retningslinjer, der ellers ud over naturhensyn afspejler hensyn til både kulturhistorie og friluftsliv. Det er nationalparkernes opfattelse, at forvaltningsplanerne også skal kunne rumme muligheden for at fortælle landskabets historie og de geologiske værdier og skal på den baggrund opfordre til, at landskab og geologi indarbejdes som hensyn, der kan have betydning for forvaltningsplanerne, uden at hensynet til naturen sættes over styr.

Nationalparkfondene stiller sig gerne til rådighed for yderligere uddybning af bemærkningerne.

Med venlig hilsen

På vegne af Danmarks Nationalparker

Marianne Lund Ujvári
Sekretariatschef